Πως μεγαλώνει το βρέφος

Το μωρό σας απολαμβάνει να βλέπει το πρόσωπό σας και προσπαθεί να μιμηθεί κάποιες εκφράσεις σας. Μπορείτε να του βγάζετε γλώσσα για να δείτε αν κάνει και αυτό το ίδιο. Σύντομα θα αρχίσει να βγάζει ήχους όπως κελαρύσματα και βουητά. Υπάρχουν ακόμα και κάποια που θα χαμογελάσουν. Σιγουρευτείτε πως θα αντιδράσετε με τους ίδιους ήχους και μιλήστε του πρόσωπο με πρόσωπο. Μη διστάσετε να μιλάτε μωρουδίστικα καθώς τα βρέφη εναρμονίζονται με αυτούς τους υψηλής συχνότητας ήχους και διδάσκονται τη δομή και τη λειτουργία της γλώσσας. Κατά τη διάρκεια της ημέρας όπου μπορεί να κάνετε κάποιες απλές δουλειές μπορείτε να χρησιμοποιείτε μάρσιπο ώστε να ικανοποιείται την επιθυμία του να βρίσκεται κοντά σας. Θα πρέπει όμως πάντα να προσέχετε ώστε να αποφύγετε ατυχήματα (εγκαύματα, τραυματισμούς, εκδορές).

Η ώρα του παιχνιδιού

Κατά τη διάρκεια του παιχνιδιού, το νεογέννητο εισέρχεται με ιδανικό τρόπο στη νέα

πραγματικότητα. Κινήσεις του κορμού και των άκρων, μοτίβα με έντονες αντιθέσεις, βιβλία με πρόσωπα μωρών και ήχοι θα το απορροφήσουν. Ένα μικρό γυμναστήριο με συναρπαστικά παιχνίδια για να κοιτάξει, ζουλήξει και ακούσει θα αυξήσουν την κινητικότητα των άκρων και την ανάπτυξη ικανότητας συνεργασίας των δαχτύλων (λεπτή κινητικότητα). Ταυτόχρονα θα κάνουν πιο ενδιαφέρουσα την ύπτια θέση. Θα μπορούσατε επίσης να πάρετε θέση δίπλα του ώστε να συμμετέχετε ακόμα περισσότερο στη διαδικασία.

Παρά το ότι το νεογνό μπορεί να πιάσει αντικείμενα, δεν έχει ακόμα ικανοποιητική συνεργασία μεταξύ οφθαλμού και άκρων ώστε να αρπάξει ένα αντικείμενο που περνάει από μπροστά του. Η ικανότητα αυτή θα αναπτυχθεί γύρω στον 4ο μήνα. Στο μεσοδιάστημα μπορείτε να τοποθετείται αντικείμενα στο χέρι του, το μικρό σας δάχτυλο θα αποτελέσει το αγαπημένο του.

Ανακαλύπτοντας τα άκρα

Κατά τη γέννηση το μωρό έχει κάποιες αυτοματοποιημένες κινήσεις (αντανακλαστικά) αλλά σταδιακά αρχίζει και ανακαλύπτει τα άκρα του, σε πρώτη φάση τα δάχτυλα και τις πατούσες του. Θα πρέπει να ενθαρρύνετε το ενδιαφέρον του κάνοντας ερωτήσεις (πόσο μεγάλο είναι αυτό το μωρό, πόσο σε αγαπάει η μαμά, πόσα δαχτυλάκια έχει το μωράκι) και συνοδεύοντας τις απαντήσεις με κινήσεις των άκρων. Μετακινήσετε τα χέρια του μπροστά στο πρόσωπό του ώστε ταυτόχρονα να βλέπει τις κινήσεις που αισθάνεται.

Εμβόλια

Κανένας γονιός δεν νιώθει ευχάριστα όταν το παιδάκι του θα κάνει ένεση. Τα εμβόλια όμως έχουν σχεδιαστεί για να παρέχουν προστασία έναντι σοβαρών λοιμώξεων και πολλοί τα θεωρούν το πιο σημαντικό κομμάτι των ιατρικών επισκέψεων. Κάποιες από αυτές τις νόσους (πολιομυελίτιδα, διφθερίτιδα) ήταν πολύ συχνότερες προ 100 ετών αλλά ευτυχώς πάρα πολύ σπάνιες σήμερα αποκλειστικά λόγω των εμβολιασμών.

Τα εμβόλια περιέχουν εξασθενημένα ή νεκρά στελέχη (ολόκληρα ή τμήματα αυτών) ιών ή μικροβίων υπεύθυνα για νόσους. Μετά την ένεση, το ανοσοποιητικό σύστημα του βρέφους παράγει αντισώματα τα οποία θα το προστατεύσουν από πιθανή έκθεση στη νόσο.

Στη χώρα μας ανά τακτά χρονικά διαστήματα ενημερώνετε το εθνικό πρόγραμμα εμβολιασμών με βάση το οποίο γίνονται οι εμβολιασμοί.

Πίνακας 1. Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών Παιδιών και Εφήβων, 2019*

	Ηλικία ▶		1	2	4	6	12	15	18	19-23	2-3	4-6	7-10	11-12	13-14	15-18
Εμβόλιο ▼		Γέννηση	μηνός	μηνών	μηνών	μηνών	μηνών	μηνών	μηνών	μηνών	ετών	ετών	ετών	ετών	ετών	ετών
Ηπατίτιδας Β	- Έναρξη στη γέννηση	НерВ	He	pB fjep8		HepB, 3 ή 4 ¹ δόσεις συνολικά							//1908//			
(HepB) ¹	- Όχι έναρξη στη γέννηση			НерВ	HepB	He	epB, 3 δόσ	, 3 δόσεις συνολικά				/////	//x1968//			
Διφθερίτιδας, Τετάνου, ακυτταρικό Κοκκύτη (DTaP <7 ετών, Tdap ≥7 ετών) ^{2}				DTaP	DTaP	DTaP	9191	DTaP			r	DTaP	TO BOOK	Tdap ή	/////	
Πολιομυελίτιδας αδρανοποιημένο (IPV) ³				IPV	IPV	IPV			Y ////	IPV	Tdap- IPV			/ ///////////////////////////////////		
Αιμόφιλου ινφλουέντζας τύπου b (Hib) [±]				Hib	Hib	Hib	//ijis//	Hib			) Nije ///	///	Hib			
Πνευμονιόκοκκου συζευγμένο (PCV) ⁵				PCV	PCV	///	PCV			/////				PCV1	3	
Πνευμονιόκοκκου πολυσακχαριδικό (PPSV23) ⁶												PPSV23				
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδας C συζευγμένο (MCC) ²							ΜCC 1 δόση			///shek/	19099///					
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδων Α,C,W135,Y συζευγμένο (MenACWY) ²				Men ACWY	Men ACWY					MenACWY, 1 δόση						
Μηνιγγιτιδόκοκκου οροομάδας Β πρωτεϊνικό (MenB-4C ή MenB-fHbp) [§]						MenB-4C MenB-4C ή MenB-fH										fHbp
Ιλαράς <u>,</u> Παρωτίτιδας, Ερυθράς (MMR)								MR δόση		MIX///	ΜΜR 2 ^η δόση			/spekpek/		
Ανεμευλογιάς (VAR) ¹⁰								AR δόση		M////	VAR 2 ^η δόση			////		
Ηπατίτιδας $A (HepA)^{11}$											He 2 δ	epA όσεις			9	
Ιού ανθρωπίνων θηλωμάτων (HPV) ¹²														2 δόσεις	A: HPV, 3 &	3/66pts/
Φυματίωσης (BCG) ¹³		BCG														
Γρίπης ¹⁴						Ετησίως σε ομάδες αυξημένου κινδύνου										
Ρότα ιού (RV1 ή RV5) ¹⁵				RV1 ή RV5	RV1 ή RV5	RV5										

Τα πολυδύναμα εμβόλια πρέπει να προτιμώνται των ολινοδυνάμων.

Σημειώσεις: Το εμβόλιο κάτω από τη διπλή γραμμή δεν περιλαμβάνεται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών και συνταγογραφείται με συμμετοχή. Θ: θήλεις, Α: άρρενες (για εμβόλιο ΗΡV).

Συστήνονται για όλα τα άτομα με την ανάλογη ηλικία που δεν έχουν ένδειξη ανοσίας. Συστήνονται σε άτομα που καθυστέρησαν να εμβολιασθούν. Συστήνονται σε άτομα που ανήκουν σε ομάδες αυξημένου κινδύνου (βλέπε ομάδες αυξημένου κινδύνου). Δεν συστήνονται.